



กรมควบคุมโรค  
Department of Disease Control

# รายงานผลการดำเนินการ เพื่อจัดการความเสี่ยง การทุจริตและประพฤติมิชอบ กรมควบคุมโรค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566



จัดทำโดย กลุ่มงานจริยธรรม กรมควบคุมโรค

## คำนำ

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้รับมอบหมายให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินการกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ โดยกรอบการดำเนินการ กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่มีวงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการ พร้อมเสนอมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม ส่งมายังสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการ และรายงานต่อศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อรับทราบ

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ท. ยังได้ขับเคลื่อนให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต โดยมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) ซึ่งเป็นกลไกภายใต้ ศอตช. เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนหน่วยงานภายในสังกัด/กำกับ ทั้งหน่วยงานระดับกรม/เทียบเท่า รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และจังหวัด

เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต เป็นเครื่องมือลดคดีการทุจริต ในภาครัฐ กรมควบคุมโรค จึงได้จัดทำ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต กรมควบคุมโรค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ เพื่อวางระบบ พัฒนามาตรการ วิธีการลดความเสี่ยงการทุจริต ขับเคลื่อนการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานในสังกัดกรมควบคุมโรคใช้เป็นกรอบแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ป้องกัน ลดและปิดโอกาสการทุจริต และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะมีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารความเสี่ยงการทุจริตของกรมควบคุมโรคได้อย่างแท้จริง รวมถึงสร้างภาพลักษณ์และความเชื่อมั่นให้กับประชาชน อันจะส่งผลให้ค่าคะแนนดัชนีรับรู้การทุจริตของประเทศไทยสูงขึ้นต่อไป

กลุ่มงานจริยธรรม  
กรมควบคุมโรค  
กันยายน ๒๕๖๖

# สารบัญ

บทนำ.....	๑
๑. ความเป็นมา.....	๑
การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต .....	๓
๒. การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต .....	๓
๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต.....	๓
๒.๒ วัตถุประสงค์ .....	๔
๒.๓ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต และศัพท์เฉพาะ คำนิยาม.....	๔
๒.๔ ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงการทุจริต.....	๕
๒.๕ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต .....	๖
๒.๖ องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร .....	๖
วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต.....	๘
๓. วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต .....	๘
เอกสารอ้างอิง .....	๒๑

## บทนำ

### ๑. ความเป็นมา

คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการปฏิรูปประเทศ (ฉบับปรับปรุง) ตามที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการการปฏิรูปประเทศเสนอ โดยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) ได้รับมอบหมายให้หน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามกิจกรรมปฏิรูปที่สำคัญ (Big Rock) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๔ พัฒนาระบบราชการไทยให้โปร่งใส ไร้ผลประโยชน์ และกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เห็นชอบกรอบแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินการกิจกรรมปฏิรูปที่ ๕ การพัฒนามาตรการสกัดกั้นการทุจริตเชิงนโยบายในการดำเนินโครงการขนาดใหญ่ ตามที่สำนักงาน ป.ป.ท. เสนอ โดยกรอบการดำเนินการ กำหนดให้หน่วยรับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ที่มีวงเงินตั้งแต่ ๕๐๐ ล้านบาทขึ้นไป ทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของโครงการ พร้อมเสนอมาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม ส่งมายังสำนักงาน ป.ป.ท. เพื่อติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินโครงการ และรายงานต่อศูนย์อำนวยการต่อต้านการทุจริตแห่งชาติ (ศอตช.) เพื่อรับทราบ

เพื่อให้เป็นการขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตอย่างเป็นระบบ สามารถนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ และเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) สำนักงาน ป.ป.ท. ในฐานะฝ่ายเลขานุการศอตช. จึงได้พัฒนาแนวทางการดำเนินการเพื่อวางระบบการประเมินความเสี่ยงต่อการทุจริตประพฤติมิชอบในส่วนราชการ ขับเคลื่อนผ่านศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต (ศปท.) โดยสำนักงาน ป.ป.ท. ได้เริ่มและขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้นมา โดยมีกรอบแนวความคิดที่ใช้ควบคู่กับการบริหารจัดการองค์กรที่เชื่อว่าจะสามารถนำไปสู่การลดการทุจริตประพฤติมิชอบ นำพาหน่วยงานไปสู่การเป็นหน่วยงานใสสะอาด เป็นที่ยอมรับ คือ แนวคิดตามหลักธรรมาภิบาลที่ดี (Good Governance) ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และน่าเชื่อถือ โดยเฉพาะหลักการควบคุมการทุจริตคอร์รัปชัน หมายถึง การไม่กระทำและไม่สนับสนุนการทุจริต พร้อมทั้งร่วมมือกันควบคุมไม่ให้เกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ในองค์กร จะช่วยเป็นหลักประกันองค์กรในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบปัญหาก็จะน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้น ก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้

กรอบแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทที่ ๒๑ การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยดัชนีการรับรู้การทุจริตของประเทศไทย อยู่ในอันดับ ๑ ใน ๒๐ หรือมีคะแนนประมาณ ๗๓ คะแนน ภายในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๗๖ – ๒๕๘๐ แผนย่อยที่ ๑ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ปรับระบบเพื่อลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐ โดยการพัฒนาเครื่องมือ เพื่อสร้างความโปร่งใส มุ่งเน้นการสร้างนวัตกรรมและมาตรการในการต่อต้านการทุจริตที่มีประสิทธิภาพและเท่าทันต่อพลวัตของการทุจริต รวมถึงการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงาน ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

หากการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของทุกหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพที่ดีจะส่งผลให้ปัญหาการทุจริตลดลง ลดความสูญเสียทางงบประมาณที่เกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจของประเทศ ประเทศสามารถมีงบประมาณไปพัฒนาสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับประชาชน ลดต้นทุนในการดำเนินคดี สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักลงทุนชาวต่างชาติ เสริมสร้างภาพลักษณ์ของประเทศ และยกระดับดัชนีการรับรู้การทุจริต (CPI) เนื่องจากคะแนน CPI เป็นการสะท้อนภาพลักษณ์การทุจริตของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เป็นหนึ่งในเครื่องมือที่กลุ่มนักลงทุนใช้ประเมินความน่าสนใจในการลงทุนของแต่ละประเทศ โดยมองว่าการทุจริตเป็นหนึ่งในปัจจัยที่เป็นต้นทุนหรือเป็นความเสี่ยงในการเข้ามาประกอบธุรกิจ หากประเทศใดมีคะแนนดัชนี CPI ที่สูง ย่อมสะท้อนถึงภาพลักษณ์ของประเทศที่ดีและสร้างความเชื่อมั่น ดึงดูดให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาลงทุนเพิ่มขึ้น

## การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

### ๒. การขับเคลื่อนการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

#### ๒.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริต ประกอบด้วย Pressure/Incentive แรงกดดัน/แรงจูงใจ, Opportunity โอกาสซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับ การควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (Fraud Triangle) ตามหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ของ Dr. Ronald R. Cressey (๑๙๔๐)

นอกจากหลักการและทฤษฎี Triangle Fraud ยังมีทฤษฎี Four – Sided Diamond Fraud ของ David T. Wolfe and Dana R. Hermanson (๒๐๐๔) และทฤษฎี Gone Theory ของ Leonard J. Brook (๒๐๐๔) โดยหลักทฤษฎีทั้งสามได้กล่าวถึงสาเหตุจูงใจของพฤติกรรมผู้กระทำผิดหรือสิ่งที่จะก่อให้เกิดการทุจริตตามตารางดังนี้

Triangle Fraud	Four – Sided Diamond	Gone Theory
๑) Opportunity	๑) Capability ๒) Opportunity	๑) G – Greed ๒) O – Opportunity
๒) Pressure	๓) Incentive/Motive	๓) N – Need
๓) Rationalization	๔) Rationalization	๔) E – Expectation

#### คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต

Opportunity	โอกาส เหตุการณ์ สถานการณ์ที่เอื้ออำนวย มีสิ่งล่อตาล่อใจ เปิดโอกาสที่จะฉกฉวยผลประโยชน์ เนื่องจากความบกพร่องหรือจุดอ่อนของระบบงาน หรือช่องว่างของกฎระเบียบที่เปิดโอกาสให้ทำได้
Pressure	ความกดดันและแรงกดดัน เมื่อเกิดเหตุการณ์คับขันจากสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ มีความจำเป็นต้องการใช้เงิน
Incentive/Motive	แรงจูงใจ แรงบันดาลใจ
Capability	ความสามารถที่เกิดจากอุปนิสัย ความสามารถเฉพาะตัวของผู้ปฏิบัติงาน และลักษณะงานเอื้อประโยชน์ที่จะประพฤตินิชอบและทำการทุจริตได้
Rationalization	มีเหตุผลเข้าข้างตนเองว่าสามารถทำได้ คนอื่นยังสามารถทำได้ โดยไม่คิดว่าผิด มีความสามารถและโอกาสที่เกิดจากตำแหน่งหน้าที่
Greed	ความโลภ เกิดความละโมภโลภมาก เห็นคนอื่นทำผิดแล้วไม่ได้รับการลงโทษจับไม่ได้ จึงหลงผิดอยากทำบ้าง ไม่พึงพอใจในสิ่งที่ตนมี

คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการทุจริต	
Need	ความต้องการอยากได้ ความจำเป็นที่ต้องการใช้เงิน จึงเป็นแรงกดดันให้ทำทุกสิ่งทำได้เพื่อให้ได้เงินมา
Expectation	ความคาดหวังว่าสิ่งที่ตนกระทำ ไม่มีคนอื่นล่วงรู้และเอาผิดได้ หรือโอกาสที่จะถูกค้นพบการกระทำที่ผิด ถูกจับได้ และได้รับการลงโทษ น้อยมาก

## ๒.๒ วัตถุประสงค์

- ๒.๒.๑ เพื่อให้เข้าใจจุดเสี่ยงที่อาจทำให้เกิดการทุจริต
- ๒.๒.๒ เพื่อสร้างมาตรการควบคุมเพื่อลดความเสี่ยงการทุจริต
- ๒.๒.๓ ปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยับยั้งการทุจริตและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน
- ๒.๒.๔ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้กรมควบคุมโรค มีการบริหารราชการด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้
- ๒.๒.๕ เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

## ๒.๓ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต และศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

### ๒.๓.๑ ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

- ๒.๓.๑.๑ ความเสี่ยงทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาอนุมัติอนุญาต
- ๒.๓.๑.๒ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่
- ๒.๓.๑.๓ ความเสี่ยงทุจริตในความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณ

### ๒.๓.๒ ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและประพฤติมิชอบ หรืออาจก่อให้เกิดการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวมของหน่วยงานในอนาคต
ความเสี่ยง (Risk)	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่าง ซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงานไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้
ความเสี่ยง/ปัญหา	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไข้ปัญหา
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทั้งที่เป็นตัวเงินหรือไม่เป็นตัวเงิน
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
ผู้รับผิดชอบความเสี่ยงการทุจริต (Risk Owner)	ผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ
Key Controls in place	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีอยู่ในปัจจุบัน
Further Actions to be Taken	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานจัดทำเพิ่มเติม

## ๒.๔ ปัจจัยความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงการทุจริต

สำหรับปัจจัยความสำเร็จในการบริหารความเสี่ยงการทุจริต ประกอบด้วย

๑) ความมุ่งมั่นของผู้นำองค์กรในการวางระบบการบริหารความเสี่ยงการทุจริตขององค์กร ที่ยอมรับว่าความเสี่ยงการทุจริตมีอยู่จริง หากมีประเด็นการทุจริตต้องยกระดับเป็นบทเรียนเพื่อเรียนรู้และหาแนวทางการบริหารจัดการป้องกันการเกิดซ้ำ กฎเกณฑ์สำคัญที่ช่วยผลักดันให้องค์กรเติบโต ไม่ใช่ความสามารถในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงการทุจริต แต่คือการทำหน้าที่ขององค์กรต้องทำให้เรื่องของการบริหารความเสี่ยงการทุจริตเป็นนโยบายและแนวทางที่ทุกส่วนจะต้องนำไปปฏิบัติ

๒) ความเข้าใจเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในทิศทางเดียวกันของคนในองค์กร

๓) กำหนดกระบวนการบริหารความเสี่ยงการทุจริตอย่างทั่วถึงทั้งองค์กร และกระทำการอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีตัวแทนผู้เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริตต้องมีความเที่ยงธรรม ด้วยการมองจากบุคคลภายนอกมองไปที่กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน (Outside in) และอาจให้มีผู้แทนจากภายนอก เช่น ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้มีมุมมองที่รอบด้าน

๔) มีการเปิดเผยแผนและผลของการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตในเว็บไซต์ของหน่วยงาน และมีการสื่อสารภายในหน่วยงาน ติดตามประเมินผลเพื่อวัดประสิทธิผลของแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอาจมีการเปลี่ยนแปลง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพียงพอหรือไม่ มาตรการที่กำหนดไว้ใช้ได้จริงและได้ผลหรือไม่ และสร้างความตระหนักเรื่องความเสี่ยงการทุจริตในองค์กร



## ๒.๕ กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

สำหรับกรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มี ๔ กระบวนการ ดังนี้

**Corrective** : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้ว ทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดขึ้นซ้ำอีก

**Detective** : ฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบ ต้องสอดส่องตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัย หรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่ผู้บริหาร

**Preventive** : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่น่าไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนพฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Known Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไปมีความเสี่ยงต่อการทุจริต จะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับ Workflow ใหม่ ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้อีก

**Forecasting** : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่อาจเกิดขึ้นและป้องกันปราบปรามล่วงหน้า (Unknown Factor)

## ๒.๖ องค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร

สำหรับองค์ประกอบของกระบวนการบริหารความเสี่ยงองค์กร มี ๕ องค์ประกอบ ดังนี้

**Governance and Culture** : การกำกับดูแลกิจการและวัฒนธรรมองค์กร ได้แก่ โครงสร้างการดำเนินงานตามเป้าหมาย/กลยุทธ์ การกำหนดวัฒนธรรมที่พึงประสงค์ การยึดมั่นต่อค่านิยมองค์กร และการสร้างความเข้มแข็งด้านทุนมนุษย์

**Strategy & Objective Setting** : กลยุทธ์และวัตถุประสงค์ขององค์กร ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทขององค์กร การกำหนดระดับความสามารถในการรับความเสี่ยง การประเมินทางเลือกของกลยุทธ์จัดการความเสี่ยงองค์กร และการวางเป้าประสงค์ขององค์กรภายใต้ความเสี่ยง

**Performance** : เป้าหมายผลการดำเนินงาน ได้แก่ การระบุความเสี่ยง การประเมินระดับความรุนแรง การจัดลำดับความเสี่ยง การตอบสนองความเสี่ยง และการพิจารณาภาพรวมของความเสี่ยงองค์กรทั้งหมด

**Review & Revision** : การทบทวนและปรับปรุง ได้แก่ การประเมินความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากการบริหารความเสี่ยง การทบทวนความสามารถในการจัดการและระดับความเสี่ยง และการปรับปรุงพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงองค์กร

**Information, Communication & Reporting** : ระบบสารสนเทศ การสื่อสาร และการรายงาน ได้แก่ การใช้สารสนเทศสนับสนุนการบริหารความเสี่ยง การใช้ช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ สนับสนุนการบริหารความเสี่ยง และการรายงานความสำเร็จ – การดำเนินการ รวมทั้งวัฒนธรรมความเสี่ยงที่เกิดขึ้น

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายใน เนื่องจากการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นการทำงานลักษณะที่ทุกภาระงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานหลักตามภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้า จากทุกภาระงานร่วมกัน โดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะ Pre – Decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นในลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยง สอบทาน เป็นลักษณะ Post – Decision ควบคุมและตรวจสอบโดยใช้อำนาจกฎหมาย หน่วยงานจะเน้นที่การปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งจำเป็นแต่ได้ผลน้อย ในการสร้าง “คุณภาพ” “คุณค่า” ที่เกิดจากการตรวจสอบ นอกจากนั้น ยังเป็นการเน้น “อดีต” มากกว่า “ปัจจุบัน” และ “อนาคต”

## วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

### ๓. วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

วิธีการประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีขั้นตอนหลัก ๓ ขั้นตอน และตารางประกอบการประเมิน ดังนี้

- ๑) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๒) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง

### ขั้นตอนที่ ๑ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ก่อนทำการประเมินความเสี่ยง หน่วยงานต้องกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ ด้านโอกาส และด้านผลกระทบ และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย ดังนี้

๑) โอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

๒) ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้น โดยสามารถ แบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

### การประเมินความเสี่ยงการทุจริต กรมควบคุมโรค ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

#### ประเภทความเสี่ยงการทุจริต

ด้านที่ ๓ โครงการจัดซื้อจัดจ้าง

#### โครงการจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินสูงสุด

โครงการจ้างปรับปรุงห้องแยกโรคสำหรับผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง อาคาร ๗ (Cohort ward) จำนวน ๑ แห่ง

#### งบประมาณ

๔๓,๒๐๑,๔๐๐.๐๐ บาท (สี่สิบสามล้านสองแสนหนึ่งพันสี่ร้อยบาทถ้วน)

#### วิธีจัดซื้อจัดจ้าง

โดยวิธีคัดเลือก มาตรา ๕๖ (๑) (ข)

## ระยะเวลาดำเนินการ

๒๔๐ วัน

### ๑) เกณฑ์โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)

โอกาสเกิดการทุจริต (Likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการทุจริตมากกว่า ๕ ครั้งต่อปี
๔	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๔ ครั้งต่อปี
๓	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๓ ครั้งต่อปี
๒	โอกาสเกิดการทุจริตไม่เกิน ๒ ครั้งต่อปี
๑	โอกาสเกิดการทุจริต ๑ ครั้งต่อปี

### ๒) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ทางด้านการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูงมาก (ตั้งแต่ ๒,๐๐๐,๐๐๑ บาทขึ้นไป)
๔	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับสูง (ตั้งแต่ ๑,๕๐๐,๐๐๑ - ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท)
๓	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับปานกลาง (ตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๑ - ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท)
๒	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำ (ตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๑ - ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท)
๑	กระทบต่องบประมาณและความเชื่อมั่นของสังคมระดับต่ำมาก (ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ บาท)

### ๓) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact) ที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงาน โดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	แทบจะไม่มี

## ๔) เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

Risk Score					
โอกาสเกิด	ผลกระทบ				
	๑	๒	๓	๔	๕
๕	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
๔	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
๓	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
๒	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
๑	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

## ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

## ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริตโดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริต ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินให้ละเอียดและชัดเจน

การค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจากความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูง มีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิด หรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมติฐาน หรือเป็นการพยากรณ์ล่วงหน้าที่จะเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward – looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้นอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอ บุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

<b>Know Factor</b>	ปัจจัยความเสี่ยงทั้งปัญหา/พฤติกรรม ที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดขึ้น หรือมีประวัติ มีตำนานอยู่แล้ว
<b>Unknown Factor</b>	ปัจจัยความเสี่ยง ที่มาจากการพยากรณ์ ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต พฤติกรรมความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ( <b>คิดล่วงหน้า ตีตนก่อนใช้</b> ) หรืออาจเกิดในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case)

ตารางที่ ๑ การค้นหาความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	โอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต	ประเภทความเสี่ยงการทุจริต	
		Know Factor	Unknown Factor
๑	<b>การกำหนดและจัดทำ TOR</b> - กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ เช่น กำหนดมูลค่าของผลงาน กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้าง เอื้อให้กับผู้ค้ารายใดรายหนึ่ง หรือเป็นผู้รับจ้างที่คุ้นเคย - เจ้าหน้าที่แก้ไขข้อกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ/ขอบเขตงานจ้าง (TOR) ให้ตรงกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่เสนองาน		✓
๒	<b>การกำหนดราคากลาง</b> - กำหนดราคากลางให้ใกล้เคียงกับผู้ประกอบการ - กำหนดราคาสินค้าบางอย่างต่ำหรือสูงกว่าเมื่อเทียบกับราคาตลาด - แหล่งที่มาของราคากลางอาจไม่น่าเชื่อถือ		✓
๓	<b>การบริหารสัญญา การกำกับ/การควบคุมงาน</b> - การควบคุมงานไม่เป็นไปตามสัญญา หรือใช้วัสดุก่อสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ในรูปแบบรายละเอียดการก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง		✓
๔	<b>การตรวจรับงาน</b> - คณะกรรมการตรวจรับอาจไม่ได้มีการตรวจงานจริง ตรวจตามแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน - คณะกรรมการตรวจรับเสนอให้แก้ไขสัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ในการตรวจรับให้แก่ผู้รับจ้าง - งานที่ส่งมอบโดยคุณภาพกว่าที่กำหนดไว้ในสเปค หรือไม่ครบถ้วน หรือล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา แต่เจ้าหน้าที่ตรวจรับและอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินได้ - ผู้ประกอบการหรือผู้รับจ้างมีการเสนอผลตอบแทนแก่คณะกรรมการตรวจรับในการผ่อนปรนหรือยอมรับ การลดปริมาณงานเพื่อประหยัดงบประมาณในการก่อสร้างหรือตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการหรือสัญญาจ้าง		✓

การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงาน พิจารณาจาก ๒ ปัจจัย ประกอบด้วย โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) เพื่อนำมาจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตว่าอยู่ในระดับสูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามแบบฟอร์มตารางที่ ๒

ตารางที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L X I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
๑	การจัดทำขอบเขตงาน (TOR) และการกำหนดราคากลาง	<b>การกำหนดและจัดทำ TOR</b> - กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ เช่น กำหนดมูลค่าของผลงาน กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้าง เอื้อให้กับผู้ค้ารายใดรายหนึ่งหรือเป็นผู้รับจ้างที่คุ้นเคย - เจ้าหน้าที่แก้ไขข้อกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ/ขอบเขตงานจ้าง (TOR) ให้ตรงกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่เสนองาน	๒	๓	๖ (ปานกลาง)
		<b>การกำหนดราคากลาง</b> - กำหนดราคากลางให้ใกล้เคียงกับผู้ประกอบการ - กำหนดราคาสินค้าบางอย่างต่ำหรือสูงกว่าเมื่อเทียบกับราคาตลาด - แหล่งที่มาของราคากลางอาจไม่น่าเชื่อถือ	๒	๓	๖ (ปานกลาง)
๒	การบริหารสัญญา การกำกับ/การควบคุมงาน รวมถึงการตรวจรับงาน	<b>การบริหารสัญญา การกำกับ/การควบคุมงาน</b> - การควบคุมงานไม่เป็นไปตามสัญญา หรือใช้วัสดุก่อสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ในรูปแบบรายละเอียดการก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง	๓	๓	๙ (สูง)
		<b>การตรวจรับงาน</b> - คณะกรรมการตรวจรับอาจไม่ได้มีการตรวจงานจริง ตรวจสอบแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน - คณะกรรมการตรวจรับเสนอให้แก้ไขสัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ในการตรวจรับให้แก่ผู้รับจ้าง - งานที่ส่งมอบต่อคุณภาพดีกว่าที่กำหนดไว้ในสเปค หรือไม่ครบถ้วน หรือล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา แต่เจ้าหน้าที่ตรวจรับและอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินได้	๔	๔	๑๖ (สูงมาก)



ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	Risk Score (L X I)		
			Likelihood	Impact	Risk Score
		- ผู้ประกอบการหรือผู้รับจ้างมีการเสนอผลตอบแทนแก่คณะกรรมการตรวจรับ ในการผ่อนปรนหรือยอมรับ การลดปริมาณงานเพื่อประหยัดงบประมาณในการก่อสร้าง หรือตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการหรือสัญญาจ้าง			

### ขั้นตอนที่ ๓ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการ หมายถึง วิธีการที่จะทำให้ได้รับผลสำเร็จ (วิธีป้องกัน) หรือแนวทางที่ตั้งขึ้นเพื่อไม่ให้เกิดสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา แล้วนำมาจัดทำเป็นแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริต เพื่อควบคุมหรือลดโอกาสเกิดการทุจริต โดยลำดับ ความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมีหลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการเลือกวิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมินมาประกอบด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน เพื่อพิจารณาจัดทำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้

ระดับ	คำอธิบาย
	<b>การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน</b>
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้ เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตในกิจกรรมตามแผนบริหารความเสี่ยงที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการยืนยันผลการป้องกันหรือแก้ไขปัญหามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA (Plan – Do – Check – Act)

## ตารางที่ ๓ แผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

<p>ชื่อกระบวนงานหรือชื่อโครงการ : โครงการจ้างปรับปรุงห้องแยกโรคสำหรับผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง อาคาร ๗ (Cohort ward) จำนวน ๑ แห่ง</p> <p>งบประมาณ : ๔๓,๒๐๑,๔๐๐.๐๐ บาท</p> <p>วิธีจัดซื้อจัดจ้าง : โดยวิธีคัดเลือก มาตรา ๕๖ (๑) (ข)</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ๒๔๐ วัน</p> <p>หน่วยงาน : สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค</p>		
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑	<p><b>การกำหนดและจัดทำ TOR</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ เช่น กำหนดมูลค่าของผลงาน กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้าง เอื้อให้กับผู้ค้ารายใดรายหนึ่งหรือเป็นผู้รับจ้างที่คุ้นเคย</li> <li>- เจ้าหน้าที่แก้ไขข้อกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ/ขอบเขตงานจ้าง (TOR) ให้ตรงกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่เสนองาน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- แต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบทุกครั้ง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จัดหาพัสดุหรือแบบรูปราคางานก่อสร้าง</li> <li>- ประสานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรายละเอียดขอบเขตงานจ้าง (TOR) ให้ครบถ้วนเพื่อไม่ให้เกิดการตีความและเป็นข้อโต้แย้งของผู้ประกอบการได้ในภายหลัง</li> <li>- จัดทำประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง แนวทางการใช้ดุลยพินิจในการบริหารงานของผู้บริหารและการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเป็นการลดการใช้ดุลยพินิจเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่</li> <li>- จัดทำประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป็นแนวทางและกลไกในการป้องกันไม่ให้ผู้บริหารและบุคลากรอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อแสวงหาผลประโยชน์</li> <li>- จัดฝึกอบรมให้ความรู้กระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างทุกขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำ TOR ราคาากลาง การบริหารสัญญา การตรวจรับพัสดุ ที่ประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อภาครัฐ</li> <li>- เผยแพร่ช่องทางการแจ้งข้อมูลเบาะแสการทุจริตในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แก่ประชาชน</li> </ul>

<p>ชื่อกระบวนงานหรือชื่อโครงการ : โครงการจ้างปรับปรุงห้องแยกโรคสำหรับผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง อาคาร ๗ (Cohort ward) จำนวน ๑ แห่ง</p> <p>งบประมาณ : ๔๓,๒๐๑,๔๐๐.๐๐ บาท</p> <p>วิธีจัดซื้อจัดจ้าง : โดยวิธีคัดเลือก มาตรา ๕๖ (๑) (ข)</p> <p>ระยะเวลาดำเนินการ : ๒๔๐ วัน</p> <p>หน่วยงาน : สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค</p>		
ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๒	<p><b>การกำหนดราคากลาง</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดราคากลางให้ใกล้เคียงกับผู้ประกอบการ</li> <li>- กำหนดราคาสินค้าบางอย่างต่ำหรือสูงกว่าเมื่อเทียบกับราคาตลาด</li> <li>- แหล่งที่มาของราคากลางอาจไม่น่าเชื่อถือ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- กำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดราคากลาง ดำเนินการกำหนดราคากลางให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ “ราคากลาง” เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเรื่องเสนอไว้ ซึ่งสามารถจัดซื้อจัดจ้างได้จริง ตามลำดับ ดังนี้             <ol style="list-style-type: none"> <li>(๑) ราคาที่ได้มาจากการคำนวณตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการราคากลางกำหนด</li> <li>(๒) ราคาที่ได้มาจากฐานข้อมูลราคาอ้างอิงพัสดุที่กรมบัญชีกลางจัดทำ</li> <li>(๓) ราคามาตรฐานที่สำนักงบประมาณหรือหน่วยงานกลางอื่นกำหนด</li> <li>(๔) ราคาที่ได้มาจากการสืบราคาจากท้องตลาด</li> <li>(๕) ราคาที่เคยซื้อหรือจ้างครั้งหลังสุดภายในระยะเวลาสองปีงบประมาณ</li> <li>(๖) ราคาอื่นใดตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ</li> </ol>             ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) ให้ใช้ราคาตาม (๑) ก่อน ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) แต่มีราคาตาม (๒) หรือ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๒) หรือ (๓) ก่อน โดยจะใช้ราคาใดตาม (๒) หรือ (๓) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ ในกรณีที่ไม่มีราคาตาม (๑) (๒) และ (๓) ให้ใช้ราคาตาม (๔) (๕) หรือ (๖) โดยจะใช้ราคาใดตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้คำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ           </li> <li>- กำหนดผู้รับผิดชอบสอบถามว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการอนุมัติเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่</li> </ul>

**ชื่อกระบวนงานหรือชื่อโครงการ :** โครงการจ้างปรับปรุงห้องแยกโรคสำหรับผู้ป่วยโรคติดต่ออุบัติใหม่ และโรคติดต่ออันตรายร้ายแรง อาคาร ๗ (Cohort ward) จำนวน ๑ แห่ง  
**งบประมาณ :** ๔๓,๒๐๑,๔๐๐.๐๐ บาท  
**วิธีจัดซื้อจัดจ้าง :** โดยวิธีคัดเลือก มาตรา ๕๖ (๑) (ข)  
**ระยะเวลาดำเนินการ :** ๒๔๐ วัน  
**หน่วยงาน :** สถาบันบำราศนราดูร กรมควบคุมโรค

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๓	<b>การบริหารสัญญา การกำกับ/การควบคุมงาน</b> - การควบคุมงานไม่เป็นไปตามสัญญา หรือใช้วัสดุก่อสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในรูปแบบรายละเอียดการก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง	- จัดทำรายงานการควบคุมงาน โดยให้แนบหลักฐานการควบคุมงานเพิ่มเติม ได้แก่ การควบคุมงานตามรูปแบบรายการและสัญญาจ้างแต่ละงวด ภาพถ่ายประจำวัน เวลา สถานที่ และขั้นตอนของการก่อสร้าง เป็นต้น - มีตัวแทนจากองค์กรหรือหน่วยงานกลางเข้าร่วมสังเกตการณ์
๔	<b>การตรวจรับงาน</b> - คณะกรรมการตรวจรับอาจไม่ได้มีการตรวจงานจริง ตรวจสอบแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน - คณะกรรมการตรวจรับเสนอให้แก้ไขสัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ในการตรวจรับให้แก่ผู้รับจ้าง - งานที่ส่งมอบโดยคุณภาพกว่าที่กำหนดไว้ในสเปค หรือไม่ครบถ้วน หรือล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา แต่เจ้าหน้าที่ตรวจรับและอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินได้ - ผู้ประกอบการหรือผู้รับจ้างมีการเสนอผลตอบแทนแก่คณะกรรมการตรวจรับ ในการผ่อนปรนหรือยอมรับ การลดปริมาณงานเพื่อประหยัดงบประมาณในการก่อสร้าง หรือตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการหรือสัญญาจ้าง	- ประสานงานการตรวจรับจากช่างผู้ควบคุมงาน เพื่อตรวจบางรายการที่อยู่ระหว่างการก่อสร้าง เช่น วัสดุในการก่อสร้าง ตรงตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ใน TOR หรือไม่ - ดำเนินการตรวจรับพัสดุตามข้อกำหนดใน TOR โดยการจัดทำเป็น Checklist ให้ครบถ้วนทุกรายการ หากรายการใดไม่ตรงตามเงื่อนไขที่กำหนด แจ้งผู้รับจ้างให้ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องและเสร็จภายในเวลาที่กำหนดตามสัญญาก่อนอนุมัติเบิกจ่าย - บันทึกการตรวจงานในพื้นที่จริงทุกขั้นตอน - คณะกรรมการตรวจรับ ตรวจสอบเอกสารส่งมอบงานก่อนทำการตรวจรับงาน และปรึกษาหารือผู้มีความรู้เฉพาะด้านในกรณีพบปัญหาหรือข้อสงสัยที่จำเป็น พร้อมทั้งรายงานผลการตรวจรับให้หัวหน้าหน่วยงานทราบ

## ตารางที่ ๔ แบบสรุปรายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการ มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
๑	<p><b>การกำหนดและจัดทำ TOR</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดเงื่อนไขและคุณสมบัติของผู้ยื่นข้อเสนอ เช่น กำหนดมูลค่าของผลงาน กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการงานก่อสร้าง เอื้อให้กับผู้ค้ารายใดรายหนึ่งหรือเป็นผู้รับจ้างที่คุ้นเคย</li> <li>- เจ้าหน้าที่แก้ไขข้อกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุ/ขอบเขตงานจ้าง (TOR) ให้ตรงกับคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่เสนองาน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบทุกครั้ง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยแต่งตั้งจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จัดหาพัสดุหรือแบบสรุปรายการงานก่อสร้าง</li> <li>- ดำเนินการประสานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบรายละเอียดขอบเขตงานจ้าง (TOR) ให้ครบถ้วน เพื่อไม่ให้เกิดการตีความและเป็นข้อโต้แย้งของผู้ประกอบการได้ในภายหลัง</li> <li>- กลุ่มงานจริยธรรม ดำเนินการจัดทำประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง แนวทางการใช้ดุลยพินิจในการบริหารงานของผู้บริหารและการปฏิบัติงานของบุคลากร เพื่อเป็นการลดการใช้ดุลยพินิจเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๔ URL ที่เผยแพร่ : <a href="https://shorturl-ddc.moph.go.th/HAUT">https://shorturl-ddc.moph.go.th/HAUT</a></li> <li>- กลุ่มงานจริยธรรม ดำเนินการจัดทำประกาศกรมควบคุมโรค เรื่อง มาตรการป้องกันการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม เพื่อเป็นแนวทางและกลไกในการป้องกันไม่ให้ผู้บริหารและบุคลากรอาศัยโอกาสในการปฏิบัติงานเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๕ URL ที่เผยแพร่ : <a href="https://shorturl-ddc.moph.go.th/GxtbW">https://shorturl-ddc.moph.go.th/GxtbW</a></li> <li>- กองบริหารการคลัง ร่วมกับกลุ่มตรวจสอบภายใน ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้ความรู้กระบวนการในการจัดซื้อจัดจ้างทุกขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำ TOR ราคากลาง การบริหารสัญญา การตรวจรับพัสดุ ที่ประหยัด คุ่มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อภาครัฐ ระหว่างวันที่ ๗ – ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๕ ณ ห้องประชุมประเมิน จันทวิมล อาคาร ๑ ชั้น ๑ กรมควบคุมโรค และผ่านระบบออนไลน์ เพื่อพัฒนาความรู้ผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ ให้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติงานระบบการบริหารพัสดุภาครัฐอย่างมืออาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้</li> </ul>

ลำดับ	ขั้นตอนการดำเนินงาน/ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ผลการดำเนินการ มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต
		<p>- เผยแพร่ช่องทางการแจ้งข้อมูลเบาะแสการทุจริตในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่แก่ประชาชน ลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๕</p> <p>URL ที่เผยแพร่ : <a href="https://shorturl-ddc.moph.go.th/RtuC๔">https://shorturl-ddc.moph.go.th/RtuC๔</a></p>
๒	<p><b>การกำหนดราคากลาง</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดราคากลางให้ใกล้เคียงกับผู้ประกอบการ</li> <li>- กำหนดราคาสินค้าบางอย่างต่ำหรือสูงกว่าเมื่อเทียบกับราคาตลาด</li> <li>- แหล่งที่มาของราคากลางอาจไม่น่าเชื่อถือ</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ดำเนินการกำกับดูแลให้เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำหนดราคากลาง ดำเนินการกำหนดราคากลางให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔ “ราคากลาง” เพื่อใช้เป็นฐานสำหรับเปรียบเทียบราคาที่ยื่นข้อเสนอได้ยื่นเรื่องเสนอไว้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงานของรัฐเป็นสำคัญ</li> <li>- ดำเนินการกำหนดผู้รับผิดชอบสอบถามว่าผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างหรือการอนุมัติเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ยื่นข้อเสนอหรือคู่สัญญาที่ทำการจัดซื้อจัดจ้างหรือไม่</li> </ul>
๓	<p><b>การบริหารสัญญา การกำกับ/การควบคุมงาน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การควบคุมงานไม่เป็นไปตามสัญญา หรือใช้วัสดุก่อสร้างไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในรูปแบบรายละเอียดการก่อสร้างที่อาจก่อให้เกิดการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้รับจ้าง</li> </ul>	อยู่ระหว่างดำเนินการ
๔	<p><b>การตรวจรับงาน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- คณะกรรมการตรวจรับอาจไม่ได้มีการตรวจงานจริง ตรวจสอบแบบรายงานของช่างผู้ควบคุมงาน</li> <li>- คณะกรรมการตรวจรับเสนอให้แก่ไขสัญญา เพื่อเอื้อประโยชน์ในการตรวจรับให้แก่ผู้รับจ้าง</li> <li>- งานที่ส่งมอบต่อคุณภาพกว่าที่กำหนดไว้ในสเปค หรือไม่ครบถ้วน หรือล่าช้ากว่าที่กำหนดไว้ในสัญญา แต่เจ้าหน้าที่ตรวจรับและอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินได้</li> <li>- ผู้ประกอบการหรือผู้รับจ้างมีการเสนอผลตอบแทนแก่คณะกรรมการตรวจรับ ในการผ่อนปรนหรือยอมรับ การลดปริมาณงานเพื่อประหยัดงบประมาณในการก่อสร้าง หรือตรวจรับงานไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการหรือสัญญาจ้าง</li> </ul>	อยู่ระหว่างดำเนินการ

## เอกสารอ้างอิง

กองบริหารความเสี่ยงและสกัดกั้นการทุจริตในภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.). คู่มือแนวทางการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (CORRUPTION RISK ASSESSMENT 2023) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566, 2566.





**กรมควบคุมโรค**  
Department of Disease Control

### กลุ่มงานจริยธรรม กรมควบคุมโรค



ชั้น 4 อาคาร 3 เลขที่ 88/21 ถนนติวานนท์  
ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000



[HTTPS://DDC.MOPH.GO.TH/EU](https://ddc.moph.go.th/eu)



0 2590 3045